

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Gróf Mikó Imre emléke.

Szeptember 4-én lesz hidvégi gróf Mikó Imre születésének százéves fordulója. A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó-kollegium a nagy férfiú dicső emlékéhez méltóan készül megünnepelni ezt a napot. A háromszékvarmegyei Zabola községben a gróf Mikes-kastélyt, hol »Erdély Széchenyije« született országos ünnep keretében diszes emléktáblával fogja megjölölni. A Székely Mikó-kollegium előjáróságán, tanári karán és ifjuságán kívül meg fog jelenni ott a magyar társadalom színe-java, hogy a nagy alapítóval szemben érzett kegyeletét, soha meg nem szűnő háláját külsőképpen is nyilvánítsa.

Hidvégi gróf Mikó Imre mint a nemzet-védő szelleme életében mindenütt ott volt, hol nemzetünk anyagi és szellemi érdeke pártolásra szorult: felejthetetlen emléke haló poraiban is ott lesz nemzetünk szívében mindig, míg csak magyar sziv dobog ezen a földön.

Az emlékünnepen képviselve lesz egyházkerületünk, a Rikánbelöli kommunitás, a Magyar Tudományos Akadémia, az Erdélyi Országos Múzeum-Egylet, az Erdélyi Gazdasági-Egylet, a Magyar Történelmi Társulat és sok más tudományos, közgazdasági és társadalmi intézmény, melyeknek erősítésén, megszilárdításán oly sokat fáradozott.

Az elsők közt munkált azon, hogy Háromszéken a református székelyeknek középiskolát kell alapítani. A Rikánbelöli Kommunitás papi és világi tagjai az önkény uralom nehéz napjaiban 1859-ben vetik meg alapjait ennek az iskolának. A szegény székely nép közt megindított gyűjtést

hidvégi gróf Mikó Imre kezdette meg 2100 forintot ajándékozván a nemes célra. Az 1870-ben megkezdett építés céljaira megint 1500 forintot adományoz s a mellett saját költségén készítteti el az építési terveket. Mindezek betetőzéséül 1876. márczius 19-én kelt végrendeletében földhitelintézeti záloglevelekben 60,000 (hatvanezer) forintos alapítványt tesz le a még mindig szegénységgel küzdő collegium felsegítésére.

»Életem egyik főtörekvése oda irányult, hogy forrón szeretett szülőföldemen a közműveltség és vallásos érzület emelésére székely hazámfiak szellemi fejlődésére és így közvetve anyagi jóléte öregbitésére is hozhassak bármely csekély áldozatot. Így szól a végrendelet bevezető része. Aztán folytatja: »Midőn azért az események újabb fordulata megszokott és kevésbé vált magányom nyugalomból, életem alkonyán ismét kisodort: itt elfoglalt állomásaim jövedelmét, u. m.: három évig folytatott miniszteri hivatalom után járt fizetésemet és képviselői napidijamat félretéve egy kis tőkét gyűjtöttem« »E záloglevelekben levő tőkét halálom esetére, hagyományozom a sepsiszentgyörgyi ev. ref. középtanodának, annak elidegeníthetetlen tulajdonául, míg e tanintézet mint ilyen fennáll«

A székely nép után gróf Mikó Imre tette a legnagyobb alapítványt a collegium megerősítésére. Ezért lett a neve is: Székely Mikó-Kollegium.

A hála és kegyelet megnyilvánulása a nagy alapító iránt a collegiumnak a neve. A hála és kegyelet nyilvánul, meg most születésének századik évfordulóján; egészen leróva azonban soha sem lesz, hanem élni fog örökké. A hidvégi gróf Mikó Imre fáradhatatlan munkássága a közért,

forró és termékeny *szeretete* szépért, nemesért, a hazáért és igaz *vallásossága* legyen öröksége mindnyájunknak.

Dr. László Ferencz.

Pár szó pap társaimhoz.*

Kedves Barátaim!

A havasok fejedelme a Hargita, fönn dobogó szive mellett, 1000 méter magasságban, mint szerelmes öreg lány ölében tartva, rejteget egy völgyet gondosan takarva.

E völgyben van a Hargitai fürdő, a szenvedő betegek Bethesda tava, melynek érintéséhez nem kell semmi csuda, mindenki hozzá férhet, s a ki betegségének megfelelő arányban használja, biztosan meg is gyógyul. A fürdő egész környezete, berendezése azt mutatja, hogy nem rég fedezték föl a természetnek e drága kincsét, hol a levegőben, a fürdővizekben és a kénbarlangokban a szerető Isten keze van jelen, hol nem az emberi tapogatózás, de a csalhatatlan Isten keze gyógyít biztosan és föltétlenül.

Első föltalálói erdei munkás, vagy pásztor emberek lehettek, kik hallgatagon használták, de értéke szerint megbecsülni, s a szenvedő emberiség közkincsévé tenni nem tudták.

*) E lelkes felhívás egy kissé ugyan idejét multa, de mégis készséggel adtunk helyet, mert valóban üdvös és a mi fő hazai ügyet szolgál. Szerk.

TÁRCZA.

Tokaji János maros-bogáti ev. ref. pap élettörténete.

(Szül. 1825. Megh. 1903.)

Oázis a véráztatta mezőn.

Egész Erdély rémséges képet mutatott, kivéve a Székelyföldet. Egy-egy szögletecske alig maradt ment, a felbőszült egyének rombolásától. Ilyen szöglet volt Marosbogát. Itt sem az oláhok garázdálkodásának, sem a székelyek dúlásának egyetlen emberélet sem esett áldozatul és ez két papnak az érdeme volt, de nemsokára látni fogjuk, hogy egy harmadik pap miként akarta vérrel beszenyyezni a becsületesség és egyetértés által megszentelt eme tiszta helyet.

A vetélytárs meghiusult bosszúja.

Egy pap, akit az emberszeretet és engesztelődés helyett a boszuállás vezet rettenetes lehet, de vajjon milyenné válhatik az a szegény nép, amelyet ilyen hitoktatóval ver meg az ég?

Időközben Kiss Pali — Tokajinak volt vetélytársa — megválasztatta magát papnak Maros-zéknek egyik kicsiny, félreeső falucskájába, Harcóra, de mivel ezen papi állás jövedelmével elégedetlen volt, nemtelen lelke bosszu után só-

Még ma is csak Csik és Udvarhelymegye egy része előtt ismeretes s mégis 400—500 azon szerencsétlenek száma, kik évenként: *kiütések, reuma, csusz, köszvény, vese, skrofula, vérszegénység, szem sőt tüdőbajban* is ott keresnek gyógyulást és annyi közül javulás, vagy annak biztató reménye nélkül soha nem tért vissza senki. Az a sok elhányt és ott hagyott mankó, mind kiáltó bizonyossága e fürdő gyógyerejének, csudahatásának.

A völgy fenyes erdők által bezárt kicsiny köralaku tér, vele szemben a Kossuth-szikla, háta megett a Hargita, déli oldalán borvizfürdő 9—10 fok, kristálytiszta, bőforrasú kuttal. Ezzel átellenben alig 200 méterre a másik fürdő, melynek édes vize a medence fenekéről buzogva tör fel 10—12 fok. Kén tartalma miatt a tömegben szürke, zavaros színű, — miért hamus fürdőnek hívják, — de kimerítve tiszta, átlátszó. Mindjárt mellette a másik borvizkut, melynek vizét a melegfürdő készítésére használják.

A fürdők között, csaknem a völgy közepén van két kénbarlang. Nem vagyok szakértő, nem ismerem a földbelsejében működő vulkánikus erő hatását, a barlangokban folyton áramló meleg kén gőzölgésének okát, csak azt látom, érzem, hogy a barlang melegít, áthevit, kiizzaszt, a meleg-áram elhat a csontoknak összeköttetéséig, pár nap alatt érezhetőleg megtámadja a beteg testrészeket s munkába veszi a gyógyítást.

A fürdők és kénbarlangok összműködő hatásában van az a gyógyerő, mely eddig is any-

várgott s éppen alkalmasnak találta az akkori viszonyokat boszujának kielégítéséhez. Felkerekedett tehát, maga mellé vette a saját hallgatóit és eljött ő is s minekutána elegendő értesülést szerzett magának a marosbogáti eseményekről, elővette embereit és jól leitatta őket, azután elhitette velük, hogy Tokaji hazaáruló s azért nem bántották az oláhok, mert ő is ölt, rabolt velük együtt, de most lakolnia kell ezért az életével, mondá s elindult a részeg székelyekkel a pap lakására.

Tokaji. szerencséjére éppen nem volt otthon, az egyik kisbirtokosnál, Füley Ádámnál időzött, a kinek a lakása mélyen benn feküdt az udvarán, távol a kaputól.

Kiss Pali, hogy Tokajit nem találta meg a lakásán, elindult a keresésére.

Tokaji és Füley csendesen beszélgettek a szobában, midőn egyszerre pokoli láрма ütötte meg fülüket. Felszöktek és kitekintettek az ablakon, abban a pillanatban léptek be a kapun, elől Kiss Pali, utána egy rakás lándzsás székely folyton kiabálva: »Hol van Tokaji János? mert vége az életének. A kutyák fogják felnyalni a vérét!!« Hangzott be a szobába.

A két férfi halálsáppadtan nézett egymásra. Nem volt idő a menekülésre s nem volt idő a gondolkodásra, a lándzsák már a pitvarajtónál zörögtek.

Egy uj ajtó volt a szobában, az ajtó mögött a falnak támasztva, a mely épp kicserélendő volt az ócskával s valami oknál fogva halogatódott.

nyi szenvedőnek adta vissza egészségét, annyi bennének testi épségét, éppen azért e fürdőt a nép előtt föl kell fedezni meg kell vele ismertetni.

Erre hívom hát föl figyelmeteket, mert jól tudom, hogy szűk családi körötökben s hiveitek között is igen sokan vannak, kik hordozzák a csontokat szaggató fájdalmat reménytelenül, kétségbeesetten. Ezeket keressétek föl, s a résztvevő szívnek meleg szeretetével öntsetek meggyőződést beléjük arra nézve, hogy a Hargita völgyében ma is forr, ma is lobog a Bethesda tava, s ott fájó sebekre biztos gyógyirt találnak. A fürdő Udvarhelytől 40 km., Csikszeredától 25 kilométer.

A megélhetés sem olyan drága, hogy el ne bírná azt a szegényebb is. A kiknek van hozzá módjuk, a vendéglőben kapnak kosztot és pedig jó magyaros ételeket, a kik pedig szegények vihetnek magukkal: lisztet, turót, tojást, paszulyt, pityókát, szóval bármiféle főzeléket, mert vannak közös konyhák, a hol éppen úgy főzhetnek mint otthon, fát ingyen kapnak, a fürdők és kénbarlangok használata is ingyenes; az ilyen szegényeknek tehát csak a lakást kell megfizetni. A szobák ára is több féle, van drágább s van olcsóbb, vannak szobák melyekben a napibér személyenként 40 fill. A szobákban van ágy, asztal, fogas, szék, egyebet az oda menőnek kell vinni.

A tavaszi és őszi hidegtől nem kell félni, mert a barlangok fürdés nélkül is azt a hatást érik el, csak kissé későbbre.

Az esztét veszteit Füley, e mögé az ajtó mögé tuszkolta be a tanácstalanul álló Tokajit. Abban a perczen felnyílt az ajtó is s egy sereg lándzsa nyult be rajta.

Füley a legrettenetesebbet várva, kimenekült a szobából s fogvaczogva állt meg az udvarán. Ő a mint Kiss Pali a székelyek élén meglátta, azonnal tisztában volt a helyzettel.

A székelyek ezalatt minden felforgattak a szobában; sifonokat, ágyakat, ládákat felhánytak; pinczét, kamarát, házpadlását felkutatták. A csűrös-keriben szénát, szalmát összehánytak, de Tokajira nem akadtak rá. Végre, Kiss Pali, mint a tigris, ha elhibázta ugrását, szégyenkezve tovább állott.

A mint eltávozott, Füley Ádám is magához tért némileg. Megfagyott vére fölengedett s bátortalanul nyitott be a szobába. Tokaji ott állt középen, halvány, dult vonásain, hideg fájdalmas mosolylyal. Ama helyzet után, a melyben imént volt, midőn gyerekes buvó helyéről hallania kellett, hogy miként keresik őt a részeg székelyek halálra, hogy hegyes lándzsáikat szívébe mártsák s ott arra gondolni, hogy ha valamelyiknek eszébe találna jutni, hogy azt az ajtót onnan félrelökje, vagy alátekintsen. Rettenetes!

Füley egy pohár bort nyujtott az ifjunak s egy székkal kínálta meg. Villámként terjedt el híre a történeteknek s jött a nép bottal, vasvillával fegyverkezve a Tokaji védelmére, de mindezek későn érkeztek volna, ha az Isten már előbb meg nem menti őt.

Buzditsátok, biztassátok hát a betegeket, a szenvedőket, hogy menjenek a Hargitai fürdőre, mert kevés költséggel megtalálják ott azt, a mit egyebütt hiába kerestek.

Fáradságotoknak pedig igen nagy jutalma lesz, nemes öntudatotok mellett az életnek visszaadott boldogok hálája és szeretete.

Pál Károly,
ref. lelkész.

Isten igéje.

— A nyelvvel vétkezők. —

Máté 7, 1.

»Ne ítéljete, hogy meg ne ítéltessetek.«
A hegyi beszédnek ez az intése az igazi életből-csességéből fakad. Hiszen általános emberi természetünkből fakadó hiba az ítélkezésre való hajlandóság. Még a legjobb keresztyének se tudnak megszabadulni ettől a betegségtől. Hivatlanul, a nélkül, hogy valaki felkérne vagy felhatalmazna, ítéletet mondani felebarátunk felett, rossz indulatra, irigy érzelmvilágra mutat.

Hát még a ki meggondolatlanul, hamar s minden megfontolás nélkül tör pálczát felebarátja felett. Ez az eljárás szivtelenségre s miveletlen durvaságra mutat. Pedig hányan vétkeznek mégis ilyenformán. Ha a kut mellett vagy a fonóban, ha a palóta fényes termében vagy kün a diszes

Hamis vádak Tokaji ellen.

Ez esemény után éjjel-nappal örködtek a papi lak körül a bogátiak, mindhiába! mert Kiss Pali még mindég rosszban törte a fejét.

Mikor a székelyekkel Tokajit a lakásán halálra kereste Kiss Pál — észrevette, hogy az istállójában négy darab fejős bival van és a csűrben nyolczvanöt darab juh. Ez szegett ütött a fejébe. Miért vett ez az egyedüllevő fiatal pap magának egyszerre ennyi sok fejős bivalat és juhokat? Meg is tudakozta rögtön az ott őgyelgő férficselédttől, hogy a lelkész hol és mikor vásárolta ama barmokat, mire azt a felvilágosítást nyerte, hogy nem vásárolta csak áthajtotta a szomszédban lakó gazdag árendástól, Manasses Lászlótól, a ki mostanában nem volt itthon, mert a feleségével együtt az oláhok elől elmenekült rég Tordára.

Kiss Palinak se kellett több! — Hiszen ez világos, gondolta, Tokaji ezeket a bivalokat és juhokat elrabolta Manassestől. Menten elindult Tordára — akkor ennek fenhatósága alá tartozott Bogát — s feljelentette Tokajit, mint olyat, a ki ama gyászos időket rablásra használta fel. Most is ott van a papi telken 85 darab juh és négy fejős bival, melyeket Manasses László urtól rabolta el, a ki ide Tordára menekült az oláhok elől. Azután felkereste ismerősét Manassest, az árendást s vele is közölte e dolgot.

Manasses az otthoni dolgokról mitsem tudott, mert a postai közlekedés fenn volt akadá; az oláhok miatt minden rend fel volt bomolva;

sétáló helyeken ketten, vagy hárman összegyűlnek, — miről foly a beszéd? Ha csak 5 perczig vagy negyed óráig együtt vannak az emberek, miről beszélnek? Legkedvesebb tárgy az ítélkezés, az ember-megszólás. E mellett még a némák is szónokok és beszédes szájuak lesznek, még a jámbor keresztyének is gonosz lelkiük lesznek. Itélkeznek. Elővesznek egy távollevő embert s istenesen megszapulják, megszólják szóval megmozdítják. Előveszik a hibáit s nagyítják, míg a légyből elefánt lesz. Aztán előveszik jó tulajdonságait s ezeket lekicsinyítik, hogy még egy hajszálnyi jó se marad rajta. Szentelkedve sajnálják az ő nyomoruságát, de szívükben örülnek az ő bukásán. Megítélik a külső és belső embert, megszólják ruháját, kalapját, arcát, orrát, az egész embert. Megítélik járását, beszédét, háztartását, jellemét becsületét.

Ha nem ismerné az ember ezeket a rágalmozókat, azt mondaná: Ej milyen derék emberek lehetnek ezek! Milyen éles tekintetők van mások megítélésére! De ki rendelte őket, hogy felebarátjuk bírójaként lépjenek fel? Bizonyára nem az Üdvözítő, a ki oly szeliden és komolyan szólt a hegyről a néphez: Ne ítéljete, hogy ti is ne ítéltesetek! Nem a lélekbuvár Jézus, a ki azt mondá a farizeusnak: Miért gondoltok gonoszt a ti szívetekben? Nem a bünbocsátó Jézus, ki kegyelmesen terjeszté ki kezét a bünbánó asszony felett s ezt mondotta: A ki köztetek bün nélkül való, az dobja reá az első követ!

A bölcs ember nem ítél elfogultan s gyor-

de azért mégis hitelt adott a Kis Pali rágalmainak, habár azelőtt nagy magasztalója volt is az ifju lelkésznek. De mivel kevés műveltségű ember volt, elindult és az egész várost teleharangozta, hogy: »Ime, a nagy sensatio-val megválasztott pap, a híres Tokaji János az ő juhait, bivalait, elrabolta.« Mivel pedig a világ szivesebben elhiszi az emberről a rosszat, mint a jót, ennél fogva az ifju lelkész becsülete sárba lőn tapadva.

Pár nap mulva Tokaji Jánost, a törvény nevében, gyalog, lándzsák között bekisérték Tordára. A lándzsás székelyek épp oly könnyen elbántak az ember élettél amaz időkben, mint az oláhok, ha lerészegedtek az utszéli fogadóknak; de most Kiss Pali a becsületétől akarta Tokajit megfosztani és nem az életétől s gondja volt rá, hogy életben maradjon . . .

A szerény, művelt ifju hiába törte a fejét, mégsem tudta kitalálni, hogy miért bánnak ily galádul vele, mint valami veszedelmes haramiával. Ezt csak akkor tudta meg, a mikor másnap a bírák elé vezették és azt kérdezték tőle: — »Ön elhajtotta Manasses urnak otthon nemlétében a juhait és bivalait. Kérem mondja meg: miért tette azt?«

Tokaji zsebébe nyult, egy levelet vont ki onnan, a mely szerencséjére épen nála volt s szó nélkül nyujtotta oda a törvény embereinek.

Ez a levél mindent megmagyarázott . . .

A hivatalnokok átvették és elolvasták; azután

san. Szelid szemmel tekinti a világi élet mozgalmait, mert ismeri az emberi gyarlóságot önmagán és másokon.

Légy enyhe s szelid felebarátod megítélésében! A ki ezt a keresztyén bölcsességet nem akarja elismerni, az lehet tudós a világ előtt, de nem az Isten előtt. Nem ismeri Isten ígését, nem ismeri a legfontosabbat a törvényben, az irgalmasságot és a szeretetet.

De ha olyan embert állítanak elém, a ki jól beszél felebarátja háta megett is, a ki a mások tévedését diadalmaskodás nélkül vizsgálja, a ki ha nem képes dicsérni, legalább hallgatni tud, vagy védelmezni tudja a távollevő rágalmozót, — az előtt meghajlok, arról azt mondom: Isten gyermeke vagy, Jézus tanítványa vagy, jöjj légy barátom, légy testvérem.

Boldugult Erzsébet királynéről mondják, hogy ő rózsza volt tövis nélkül. Mások azt jegyzik meg róla, hogy galamb volt epe nélkül.

Oh ti asszonyok, vegyétek őt mitaképül! Milyen boldog volna minden hajlék, ha nem éreznők a szónak tövisét, — ha nem volna epe a mi beszédünkben, ha csak rozsai!latt s galambbugás lehetne minden szavunk. Csak az Üdvözítő Jézus Krisztus beszédét kell követnünk: Ne ítélj! — akkor kész a boldogság az emberek közt.

Légy szigorú, ne mások iránt, hanem önmagaddal szemben! Miért látod meg a szálkát a te felebarátod szemében s nem veszed észre a gerendát, a mely saját szemedben vagy. Más

főálltak és meghajtották magukat Tokaji előtt. Bocsánatot kértek tőle s kijelentették, hogy szabad és elmehet.

Most meg Kiss Pál s Manasses nem értették semmiképp se a dolgot.

A levélben pedig szóról-szóra ez állt:

»Tisztelt Collega Ur! Igen kérem, hogy a vömnök istenszámában ott maradt négy fejs bivalát és nyolczvanöt darab juhát hajtassa magához és tartsa ott, a mig jobbrafordulnak az állapotok, nehogy mint gazdátlan jószágokat elhajtsák valamelyik tábor számára. A mi a széna árát illeti: azt a vömmel majd eligazítják.

Tudom, hogy a bogáti papnak sok szénája szokott lenni s a malomba járó emberektől azt is megtudtam, hogy a Collega ur még nem vásárolt semminemű marhát sem hozzája; ezért voltam bátor a Collega urnak alkalmatlankodni. Szíves üdvözlétem után maradtam tisztelője, Bükkös, 1848. nov. 10 Fülöp István ev. ref. pap.«

Már most azt kérdem, hogy az ifju papnak ki adhatta volna teljesen vissza meghurczolt becsületét? Kiss Pali? hiszen ő inkább még jobban beszenynyezte volna; vagy Manasses? Ez pedig szégyelte volna rágalmaival bevallani. Tokaji maga pedig, kevés szavu, hideg tartózkodó jellemű ember lévén, a mások tévedéseiről és a saját dolgairól hallgatni szokott.

Jóságának tehát megadta az árát, de ő sohase kapta meg azon szénájának a díjját, a melyet a Manasses barmai nála elfogyasztottak.

Kiss Pali e másodszori kudarcza után, úgy elhordta magát, hogy soha többé hírét sem hallották Maros Bogáton.

(Folyt. köv.)

szóval, légy szigorú önmagadhoz, akkor türelmes leszel mások iránt is. Javítsd meg magad először, aztán gondolhatsz arra, hogy másokat is megjavíts. Ismerd meg saját hibáidat, akkor mások gyengeségével szemben nem leszel olyan kegyetlen. Hajdan egy pogány templom felett állt az irás: Ismerd meg önmagadat! A keresztyén élet-bölcsességnek is ez az alapja és gyökere. Önmagunkat kell ismernünk, saját szívünket, saját bűnünket, saját nyomoruságunkat. Hiszen az egész biblia saját szívünkre utal minket. Erre irányítja az Üdvözítő is egész hegyi beszédét. Vizsgáljuk meg szívünket, javítsuk meg érzületünket!

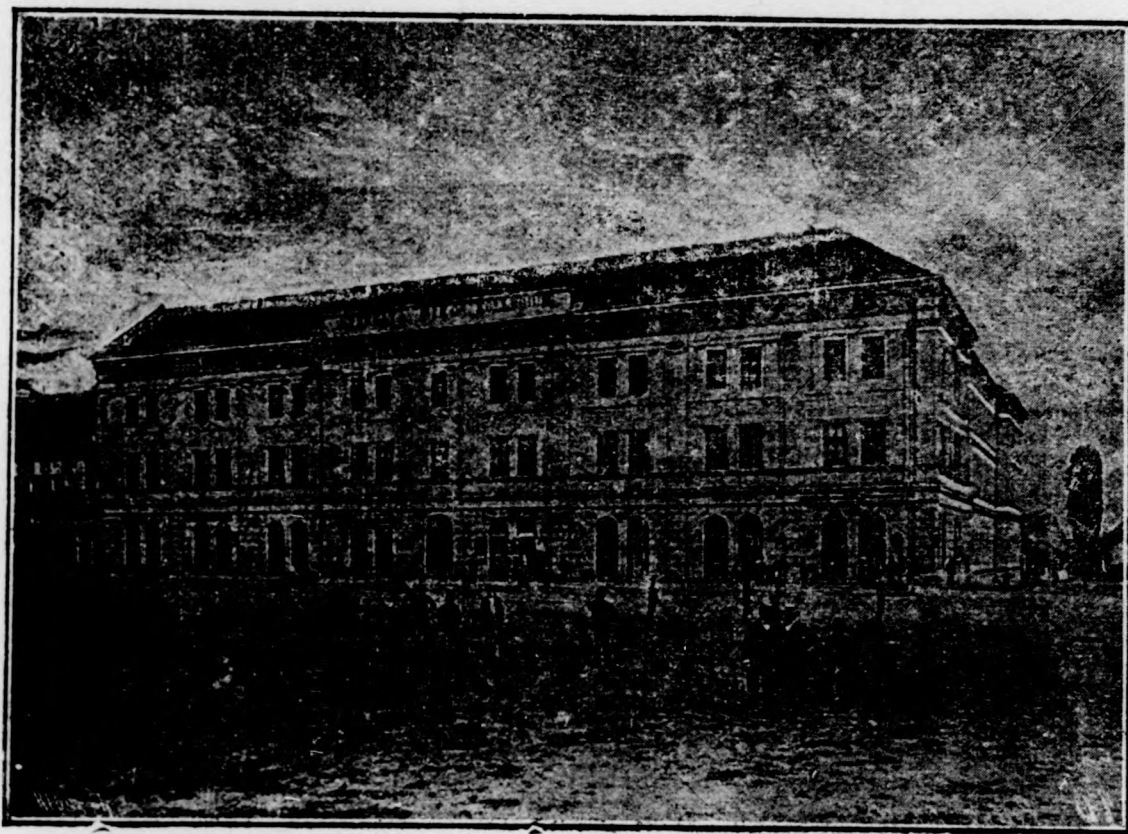
Hát okos házi gazda az, a ki soha se nézi meg saját házát, hogy nincs valami javítani való benne? Bölcs embernek lehet-e mondani azt a

kereskedőt, a ki sohase nézi meg főkönyvét, a ki nem tudja, hogy miként áll benne a teher és vagyon? Bölcs ember az, a ki évről évre leörli ezt az életet a nélkül, hogy feltenné a kérdés: Mi lesz velem? Hová jutok? Miként állnak belső ügyeim?

Ezért kedves olvasom, vizsgálj meg önmagadat. Ha pedig Isten igéjéből egy komoly intést hallsz, ne mond: ez Jánosnak, ez Péternek szól, hanem mond azt, ez nekem szól, ezt nekem is meg kell hallgatnom s meg kell cselekednem.

Hajoljunk meg Isten igéje előtt, hogy igazán megtudhassuk, mi szolgál a mi békeességünkre. Kérjük az Urat a zsoltár íróval: »Uram, te kutatód a szívet, vizsgálj meg az enyémet s javítsd meg azt.«

Király Béla.

A SZÉKELY MIKÓ-KOLLEGIUM

Alkonyatkor.

Az erdő fenséges csendjében
Reám borul az alkonyat.
Meghatva állok felhős bércek
S lágyan susogó fák alatt.

Fölöttem, s lábaim alatt még
Tombolva lüktet az élet;
Bár az álmadó gyönyörben reszket
Körültem a nagy természet.

Nézem az állat miliárdot.
Mely gond nélkül nyugvóra tér,
S a virágot, mit félig takar
Rejtelmesen el a levél.

S az ember! a teremtés lelke!
Feled minden fáradságot,

Örömmel siet óvéihez
Boldogságot találva ott.

Az élet e nyüzsgő kaosán,
Ámulva nézek szerteszét,
Mely csudás ösztön vezet mindent
Feltalálni illő helyét!

És ajkaimról egy kiáltás
Önkénytelenül lebben el,
Nagy Isten! a Te bölcsességed
Örök marad és végtelen!

Kóty Mariska.

Egyházi élet.

Köri gyűlés Kercsedén. A nagyenyedi egyházmegye egyházi értekezletének tordai fiókköre a tavaszi alakuló gyűlés határozata szerint július 26-án tartotta meg közgyűlését igen változatos műsorral Kercsedén. Noha Bágyon volt előbb a közgyűlés helyül megállapítva, tekintettel azonban Kercsednek önszorgalmán nagy költséggel megújított templomára, az elnökség helyet adott Kercsed azon kérésének, hogy a fiókköri gyűlés templomavatással kapcsolatosan, Kercsedén tartassék. Fél 10 órakor már megszólaltak a harangok, hogy Felvincz, Gerend, Ar.-Polyán, Bágyon, Mezőnagycsán, Alsó-Szentmihályfalva, Uj-Torda, Tordatur képviselőit élükön az esperessel, a vaskötésekkel jól megkötozött, egészen ujja tett s a helybeli lakosság által már benépesített templomba szólítsa. A XC. zsoltárnak lélekemelő akkordjai után Jancsó Lajos érdemes esperesünk borult le az Egek ura előtt, hogy felemelje a lelkeket ahhoz, akitől jön minden segedelem.

Következett most a felvinczi kántornak gyönyörű szóló közéneke, lelkünk az esperes imájával már fenszárnyalt s igen bele illett ebbe a fenszárnyalásba az érzéssel, kellemes hanggal s művészi orgona kísérettel előadott dicshimnusz. Majd Veress Károly gerendi lelkész fejtegette alapos tudással, meggyőző erővel azon tételt, hogy az igazi keresztyénnek nem az anyagi jutalom reményében kell munkásnak lenni. Végül a tulajdonképeni istenitizsületet berekesztette ifj. Csiky István helybeli ifju tevékeny helyettes lelkész symbolikus irányu költői szárnyalásu beszéde.

Ezután vette kezdetét az egyházi értekezlet elnöki megnyitóval, melyet Bertalan József köri elnök tartott, kiemelve, hogy noha Bágyont illette volna most az elsőség, de szívesen és méltánnyalattal vettük a kercsedei gyülekezet meghívását s örömmel megyünk mindig az oly helyre, hol a keresztyénies buzgóságnak tettekben nyilvánuló cselekedeit látjuk.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után esperesünk meleg szavak kíséretében nyújtotta át Horváth Sámuel régen kántor tanító, most már csak kántornak az egyházközség által beszerzett gyönyörű babékoszoruját, 45 évi hű szolgálata emléke és jutalmául. Beszédében kiemeli és reá mutat azokra a már koros férfiakra, kiknek zsolozsmáitól zeng az istenháza, de reá mutat a karzatot megtöltő diszes ifjuságra is, kik csak néma ajakkal dicsérik már az Istent.

Megszólalt aztán újból az orgona, ifj. Csiki Istvánné helybeli bájos papné kellemes szóló éneke ragadott el és gyönyörködtetett mindnyájunkat, úgy jött, hogy »ujrát« kiáltson neki a közönség, de hát a hely méltósága korlátokat szabott.

Péter Antal m.-n.-csáni lelkész a »Fásuló szívek« című felolvasása után, Csiki József szavalta el a »szentlélek« című költeményt szépen, érzéssel.

Indítványok következtek most, melyek közül kiemelendő Jancsó Lajos esperesnek azon indít-

ványa, hogy az egyházmegyei értekezleti pénztárt illető 25% osztassék fel az egyházmegyei fiókkörök között, melyből mindenik fiók érdemesebb egyházak részére bár 1 példányban rendelje meg a »Vasárnap« című egyháztársadalmi lapot, továbbá a »Koszoru« füzeteket minden összejövetelre szerezzze be és terjessze, a maga részéről ajánlja, hogy M.-Dellő és M.-Sülyének, melyek amugy is nagyon eldugott helyek, de vallásoságra hajlandó néppel birnak, a »Vasárnap« 1—1 példányra rendeltessék meg.* Az indítvány határozattá emeltetett. Végül a jövő gyűlés helyül Bágyon állapittatván meg, elnök meleg szavakban mond köszönetet úgy a közreműködőknek, mint a résztvevő közönségnek s meghívja jövőre is Bágyonba, mi pedig az áll. iskolába felterített fehér asztalhoz siettünk, hogy annak köszöntökkel fűszerezett kellemes emlékei után gondolkozzunk a további maghintés felől.

Péter Antal, ref. pap.

*)Megrendelés megtörtént. Szerk.

A parokhiáról.

— Vallás-tanulás. —

Kurátor. Tiszteletes uram, megkövetem szépen, a kis unokámat az iskolába kellene feladnom, mert az ideje már oda jött. De mi legyen a vallás tanulással, mert a gyermeket a kath. tiszteendő ur keresztelte volt meg. A dolog úgy esett, hogy a néhai papunk — Isten még a porban is nyugtassa meg — nem volt idehaza. A gyermek beteg lett, s aztán nagy hirtelen elfutottak vele a kath. tiszteendő urhoz. Megis keresztelte, s be is irta az anyakönyvbe. Most azt mondja a tiszteendő ur, hogy a gyermek katolikus, ott kell, hogy vallást is tanuljon. Az anyjokkal úgy beszélők meg, hogy abból semmi sem lesz, hogy a gyermeket a kath. iskolába adjuk, míg nekünk református iskolánk van: de mi lesz a vallás tanítással, azt már mi sem tudjuk. Mondaná meg a tiszteletes uram.

Pap. Nagyon helyes dolog, hogy kurátor uram ennyire ragaszkodik a mi iskolánkhoz. Bár mindenik református szülő így tenne. Mert mire tartunk fenn, nagy költséggel iskolát, ha hiveink gyermekeiket másutt taníttatják. Katit, a kurátor uram unokáját is ide kell adni, mert ő is református vallásu, daczára annak, hogy a testvérfelekezet lelkipásztora keresztelte meg. *A keresztesség ugyanis senkinek a vallását el nem veszi, mert országos törvény van arra, hogy a gyermekek nemük szerint követik a szülők vallását.* A kurátor uram leánya református volt, így tehát a kis unokája is református, akárki keresztelte meg. Nálunk kell, hogy tanulja ennél fogva a vallást is.

Kurátor. Megnyugszom a tiszteletes uram szavain, de mondok egy mást. Végh Ferkóék, úgy hallom, odaát adják a kis fiukat iskolába és irást is adtak arról, hogy nem bánják, ha a gyermek ott tanulja a vallást.

Pap. Az az irás, kurátor uram, semmit sem ér, mert törvény ellenére cselekedni nem szabad. Ugyanis szigorú rendelet van arról, hogy a gyermeket kötelesek saját hitfelekezetük lelkészénél tanulni vallást. A mely gyermek nem jár vallás órára a saját papja elibe: az nem csak igazolatlan mulasztást követ el, hanem év végén osztályzatot sem kap a vallásból. Ha pedig, oda át adnának: azt a miniszter megsemmisíti, s a gyermeket magán vizsgára utasítja, s a ki osztályzatot adott azt is meglecckézik. Ezt nem is teszi józan ésszel, egy felekezet papja se. Így tehát, minden iskolás gyermek, akárhová jár iskolába, azt a vallást tanulja, amelyben született; s 18 éves kora előtt vallását egyik sem hagyhatja el, még ha a szülők úgy akarnák is, feltéve, hogy a 7 évet már betöltötte.

Paulus.

Mai képünkhöz.

Mai képünkön a Sepsi-szentgyörgyi Székely-Mikó kollegiumot láthatják olvasóink. A nagy alapító 100 éves születési évfordulója alkalmából mutatjuk be. Lapunk első cikke bővebben szól úgy a kollegiumról, mint az alapítóról. Ezt a képet is Dr. László Ferencz ottani tanár volt szives rendelkezésünkre bocsátani.

Vegyes hírek.

Az ország egy lépéssel sem halat előre a kibontakozás útján. A kormány célja az, mint egyes lapok tudni vélik, hogy ha szept. 15-re nem sikerül a békét létre hozni, a kormány akkor is benyújt egy rakás törvényjavaslatot, többek között az általános választói jogról, s még a papi javak elvételéről is (!), aztán szépen elnapolja az országgyűlést. A szabadelvű párt megtartotta előre hirdetett gyűlését és azon azt a határozatot hozta, hogy a válság megoldása végett, kész 67-es alapon újpárt alakulásban részt venni. A kik ezen határozattal nem voltak megelégedve, számszerint 15-ön, azok kiléptek a pártból. A szövetkezett ellenzék vezérlő bizottsága is a jövő héten gyűlést tart.

Vasut Kolozsvárról a Fekete tengerig. A székely társaságok szövetsége, a mely a székely ügyek előmozdítását tűzte ki maga elé, a napokban S.-Szent-Györgyön tartott első közgyűlésén azt az értékes javaslatot fogadták el, hogy Kolozsvártól egyenes irányban a Feketetengerig vasutat építenek. *Borszék*y Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos tartott felolvasást a székely vasutról és azt fejtegette, hogy a székelységnek nem a székely körvasutat kell kívánnia, hanem olyat, a mely a székelyföldet a Feketetenger három kikötőjével kapcsolná össze. Javaslataiban sürgősen kiépítendőnek tartja: 1. a Nagy-Károly, Dés, Gyimes, Galacz, Szulina vasutat. 2. Budapest,

Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Konstancia felé vivő vonal. 3. Arad, Alvincz, Nagyszeben, Verestoronny, Bukarest, Várnafelé huzódó vonal. A javaslatot nagy vita között tárgyalták, végre is elhatározták, hogy felkérlik az országgyűlést a földvári és székely körvasut támogatására. A fővasut Kolozsvárról egyenes irányban érintené a Feketenger kikötőjét Galacztól.

Rákóczi egyik generálisának hamvai. A danczigi Erzsébet-templomban a minap emelték ki egy régi magyar tábournoknak, vajai Vay Ádámnak hamvait. A Vay-család ugyanis hazaszállítatja Magyarországra a hamvakat és itt temetteti el. Vay Ádám a család ifjabb bárói ágának volt a megalapítója. Születési éve ismeretlen, első szerepléséről 1679-ből van tudomásunk, mikor *Thököly* táborában harczolt. Ettől fogva hosszabb ideig ingadozott az udvar és a felkelők között, míg végre teljesen II. Rákóczi Ferencz pártjára hajtott. Nagy szerepet játszott a Rákóczi szabadságharczban; a fejedelem főmarsallja, Békésmegye főispánja, a jászkunok kapitánya és Munkács parancsnoka lett. Híve maradt Rákóczinak még száműzetésében is 1711-ben követte Legyelországba és ott 1719-ben meghalt. Vagyonát I. Lipót elkoboztatta. Most a család hazahozatja a hontalanul elhunyt szabadságharczos tetemeit.

Vérengző katonatisztek. A kassai »Hirlap« szerkesztője, Seress Imre, megírta lapjában, hogy a gyakorlaton egy Rosenfeld Henrik nevű önkéntes »habtacht« helyett magyarul »vigyázz«-t vezényelt, amiért hadnagya, Bodics Károly vasra verette. Erre aztán megjelentek a szerkesztőségben Bodics Károly és Szartorisz Géza hadnagyok. Rövid szövtátság után, melyben ráförmedtek Seressre, hogy merészelt kiírni a dolgot, mindketten kardot rántottak és összekaszabolták a szerkesztőt. Seress Imre revolvere után kapott, de a csapások alatt vértől borítva összeesett és a földön fetrengve elsütötte revolverét. A golyó azonban nem tett kárt, megakadt az egyik tiszt kardjába. A nagy zajra berohant a lap tördelője, Klein Lipót és rávette magát a tisztokra, erre az egyik tiszt minden gondolkodás nélkül hasbaszurta. Ezek után a tisztok sietve elakartak távozni, odakin azonban nagy tömeg verődött össze, mely midőn a véres kardú tisztok megjelentek és kocsiba ültek, dühösen közeledett feléjük. Egy amerikai ember izgató beszédet mondott, melynek hatása alatt a tömeg megrohanta a kocsit és felborította. A rendőrség védelmébe vette a tisztokat és megmentette a tömeg dühétől. A vérengző tisztok ellen a hadbíró-ság megindította a nyomozást. Klein meghalt és nagy részvét mellett temették el. Rosenfeld pedig a kaszányából megszökött.

A katonai tulkapások ellen. Kassa sz. kir. város törvényhatósága a múlt héten rendes közgyűlést tartott, amelyen Halmos Károly hivatkozva a legutóbbi katonai botránnyá, indítványt nyújtott be aziránt, hogy irjanak fel a képviselőházhoz, hogy a katonák szolgálati idejükön kívül ne hordhassanak kardot és egyenruhát. Az átiratott el-

fogadták és a többi törvényhatóságokhoz pártolás céljából megfogják küldeni.

A buzaárak és az ex-lex. A törvényen kívüli állapot nagy befolyással van a buzaárak alakulására. Aratás után rendszerint a gazdálkodónak pénzre van szüksége. Ugy segít baján, hogy meglevő termésének egy részén tulad. Nevezetesen kiadásai között szerepel az adófizetés is, mely némely gazdánál elég szép summát tesz ki. Az ex-lex állapotot gazdáink felhasználják és nem fizetnek adót és így pénzre — legalább sokra — nem lévén szükségük, tartózkodóak és nem sietnek termésük eladásával. A gyér kínálat buzában erre vezethető vissza, miért is a buza ára, a jó termés daczára, a rendesnél jóval magasabb.

A Székelyegyleti takarékpénztár csődje. A székelyegyleti takarékpénztár ismert csődügyével kapcsolatos bűnügyben, a székelyudvarhelyi kir. törvényszék elnöke szeptember 18-ára tüzte ki a főtárgyalást, melyet a bűnperben szereplők közéleti személyénél fogva is nagy érdeklődéssel kísér az egész ország. A vád alá helyezett igazgatóság tagjainak egy részét Eötvös Károly ügyvéd, orsz. képviselő fogja védeni, míg Ugron Gábor orsz. képviselő, Edvi Illés Károly budapesti és dr. Kovácsy Albert székelyudvarhelyi ügyvédeket bizta meg védelmével.

Napfogyatkozás. Augusztus 30 án d. u. 1 óra 23 perctől 3 óra 7 perczig teljes napfogyatkozást jelzett a kalendárium. A kik megfigyelték a tűneményt, ez idő alatt a nap gyenge, bágyadt fényét jól kivehették. A nap előtt elhaladó hold azonban nálunk csak az alsó szélére vetett árnyékot, s így a fogyatkozás itt gyűrűs volt.

Tilos a sörivás. Berlinben, az ottani kamarai törvényszék elnöke legutóbbi rendeletet adott ki, mely szerint az alája tartozó bíróság hivatalnoki karának és segédszemélyzetének, de maguknak a bírának is tilos a hivatalos órák alatt sört inni s csakis alkoholmentes italokkal szabad szomjúságukat csillapítani.

Borzalmas szerencsétlenség. Alsó füld kolozsmegyei községben a múlt heten reggel megrendítő szerencsétlenség történt. Javában folyt ugyanis a községben a cséplés és a cséplőgép Kosztán Stefán 16 éves legényt, amint saját vigyázatlansága folytán a szijjak mellé állott elkapta a bal lábát tőből leszakasztotta. A gépet természetesen nyomban megállították de a kerekek közül Kosztán Stefán testét már csak két darabra tépve húzták ki. A gépész a borzalmasan vérző csonka testrészt összekötötte, hogy a teljes elvérzést megakadályozza és az eszméletlen állapotban levő fiut az épen érkező vonatra tették, amely Kolozsvárra vitte. Ottan a kórházban operálták. Életben marad, de egyik lábát végképpen elveszti. A szomorú példán más is oku'hat!

Tüzek. Alig hogy betakarodik a gazda ember, rögtön megkezdődnek a tüzek is, melyek annyi ember keserves keresményét perzselik hamuvá. Nagy tüzek voltak: *Szomoluokon*, hol 155 ház, két templom, városház, dohánygyár égett el. 800 munkás maradt kenyér kereset nélkül. *Petelén*, Marostordamegyében négy gazda összes gabonája, szénája elégett, a kár több 6 ezer koronánál. *Feketelakon* Kolozsmegyében szintén óriási tűz volt. A kár itt meghaladja a 12 ezer koronát. A károsultak közt van a *Kis Ferencz* községi bíró, lapunk buzgó olvasója is.

Egy szekta örültjei. Amerikában egy sajátos vallási szekta hívei vonták magukra a rendőrség figyelmét. Istenük a szent szellem, aki azt a hatalmat adta nekik, hogy a holtakat feltámaszszák. A szekta feje naponként érintkezik a legfőbb lényvel és számára állatokat áldoz. A vallási örület a napokban veszélyessé kezdett válni. A rajongók kijelentették, hogy Istenüknek felsőbb parancs értelmében gyermekeiket fogják feláldozni. Az őrvongók Beal sziget lakói, ahova valóságos rendőrcsapatok érkeztek, hogy a rajongókat megfékezzék.

Gabonapiacz Budapesten. szeptember 1.

Buza:	100 kilónkint	15 k. 75 f. — 16 k. 50 f.
Rozs:	»	12 k. 45 f. — 12 k. 55 f.
Árpa:	»	12 k. 05 f. — 12 k. 55 f.
Törökbuza:	»	16 k. 90 f. — 17 k. 25 f.
Zab:	»	12 k. 30 f. — 13 k. 10 f.

A szerkesztő postája.

Veress Mózes. F.-Sófalva. Szívesen kérjük, hogy a kérdést tárgyalja minden személyes érdektől menten, elvi állásponttól és cikkét készsággel leadjuk. Vagy pedig egy rövid nyilatkozat keretében jelentse ki egész határozottan, hogy közleményünk nem felel meg a tényállásnak: akkor mi a legteljesebb elégtételt szolgáltatunk Önnek. De, azt ne kívánja tőlünk, hogy tudva valótlan adatokat közöljünk, éppen saját magunkról.

G. D. M. Érkávás. Megkaptuk és nemsokára sort kerítünk mindkettőre.

Cs. M. Zerneszt. Ugyanezt izenjük.

K. M. Brassó. Tudatjuk, hogy Huszár aug elején a lapot beszüntette. Múlt számunk szerkesztői üzenete éppen az ő esetéből kifolyólag iratott.

K. J. Felső-Tömös. A küldött 100 koronát e héten elkönyveljük s akkor megadjuk a kért kimutatást.

Zs. K. Sz.-Somlyó. Neked szintén ezt válaszolom, mert eddig nem értem rá.